

POL-30 Kuvaja Viivi(UM)

25.02.2022

PYYDETÄÄN VAITELIAISUUTTA
Vaiteliasuuspyyntö, kunnes asiasta
neuvoston päätös. Neuvoston päätös
asiasta tehty 25.2.2022, vaiteliasuuspyyntö
päättynyt 28.2.2022.

Asia

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentävien tai uhkaavien toimien johdosta asetetut rajoittavat toimenpiteet; uusien henkilöiden lisääminen listalle

Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta asetettujen rajoittavien toimenpiteiden laajentaminen

Kokous

U/E/UTP-tunnus

UTP 5/2014 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Venäjä ilmoitti 24.2. sotilasoperaation käynnistämisestä Ukrainassa ja aloitti hyökkäyksen useasta eri suunnasta Ukrainaa vastaan. Venäjän toiminta rikkoo YK:n peruskirjaa ja kansainvälistä oikeutta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vakava uhka maailmanrauhalle, ja se loukkaa toisen maailmansodan jälkeen luotua YK:n peruskirjaan perustuvaa normatiivista järjestystä. YK:n peruskirja kieltää väkivallalla uhkaamisen tai sen käyttämisen minkään valtion alueellista koskemattomuutta tai poliittista riippumattomuutta vastaan.

EU on asettanut pakotteita Krimin laittoman liittämisen ja Itä-Ukrainan konfliktin seurauksena maaliskuusta 2014 lähtien. Pakotteita on jatkettu ja laajennettu asteittain. Pakotteita laajennettiin 23.2. neuvoston päätöksillä, kun Venäjä tunnusti itsenäiseksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin separatistialueet, jotka eivät ole Ukrainan hallituksen kontrollissa, sekä päätti sotilaiden lähettämisestä alueille.

Euroopan ulkosuhdehallinto on Venäjän Ukrainaan käynnistämän sotilaallisen hyökkäyksen seurauksena esittänyt olemassa olevien henkilö- ja sektoripakoteregiimien laajentamista. Henkilöpakotteisiin ehdotetaan lisättäväksi puolustus- ja rajaviranomaisia Venäjältä ja Valko-Venäjältä sekä Venäjän kansallisen turvallisuusneuvoston ja duuman jäseniä. Sektoripakotteita esitetään laajennettaviksi 23.2. hyväksytyn ensimmäisen pakotepaketin jälkeen seuraavilla aloilla: rahoitus-, kaksikäyttötuotteet ja -teknologia, energia ja liikenne.

Pakotepäätösten lisäksi EU:n tarkoituksena on peruuttaa venäläisten diplomaatti- ja virkapassien haltijoiden viisumivapaus, mikä toteutettaisiin erillisellä komission säädösehdotuksella.

Lisäksi ehdotetaan Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyviä rajoittavia toimenpiteitä koskevan henkilöpakoteregiimin listauskriteerien laajentamista siten, että ne ottavat paremmin huomioon muunlaisen tuen Venäjän hallinnolle, ml. oligarkit.

Käsiteltävänä olevien säädösehdotusten lisäksi EU:ssa on aloitettu Valko-Venäjää koskevien lisäpakotteiden valmistelu.

Uudet pakotteet on tarkoitus hyväksyä ja saattaa voimaan mahdollisimman nopealla aikataululla. Pysyvien edustajien komitean (Coreper II) on tarkoitus käsitellä asiaa 25.2.2022, minkä jälkeen neuvoston on määrä päättää pakotteista.

Suomen kanta

Suomi tuomitsee jyrkästi Venäjän Ukrainassa aloittaman sotilaallisen hyökkäyksen. Venäjän hyökkäys kohdistuu Ukrainaan, mutta myös koko Euroopan turvallisuusjärjestystä vastaan. Venäjän hyökkäys on räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Venäjän tulee välittömästi pysäyttää sotatoimet.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia, itsemääräämisoikeutta ja alueellista koskemattomuutta.

Suomi vastaa Venäjän toimiin osana Euroopan unionia.

Suomi pitää perusteltuna, että EU reagoi välittömästi Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. On perusteltua lisätä henkilöpakotteisiin Venäjän kansallisen turvallisuusneuvoston ja duuman jäseniä sekä Venäjän ja Valko-Venäjän puolustus- ja turvallisuusviranomaisten johtoa, joiden katsotaan tukeneen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan sekä Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin separatistialueiden itsenäisyyden tunnustamista. Lisäksi on perusteltua asettaa lisäpakotteita ehdotetuille sektoreille, ml. rahoitussektorin pakotteiden kohdistaminen neljään uuteen venäläiseen rahoituslaitokseen

Suomi pitää perusteltuna Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyviä rajoittavia toimenpiteitä koskevan henkilöpakoteregiimin listauskriteerien laajentamista. Uusilla kriteereillä voidaan asettaa laajemmin matkustuskieltoja ja varojen jäädytyksiä Venäjän hallitusta tukeneille ja Ukrainan epävakauttamiseen aktiivisesti osallistuneille henkilöille ja yhteisöille, ml. oligarkit

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n toimissa lähtökohtana ovat johdonmukaisuus, suhteellisuus ja vahva oikeusperusta. Tähän mennessä EU on toiminut johdonmukaisesti ja lisännyt Venäjään kohdistuvia toimia tilanteen niin vaatiessa. Suomi tukee EU:n toimintatapaa.

Suomi pitää tärkeänä, että EU toimii pakotteissa yhtenäisesti.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston käsiteltäväksi on tuotu ehdotus edellä mainittujen Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä heikentäviin tai uhkaaviin toimiin liittyvien rajoittavien toimenpiteiden eli ns. henkilöpakoteregiimin (neuvoston päätös

2014/145/YUTP ja asetus (EU) N:o 269/2014 siten kuin ne ovat myöhemmin muutettuina) kohdistamisesta uusiin henkilöihin ja yhteisöihin. Esitetyt henkilöt ovat Venäjän asevoimien, Venäjän puolustusministeriön, Valko-Venäjän kansallisen turvallisuusneuvoston ja Valko-Venäjän rajavartiopalvelun johtavia toimijoita, joiden katsotaan tukeneen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan. Listalle ehdotetaan myös lisättäväksi Venäjän kansallisen turvallisuusneuvoston jäseniä, joiden katsotaan tukeneen Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin separatistialueiden itsenäisyyden tunnustamista. Lisäksi listalle ehdotetaan lisättäväksi duuman jäseniä, jotka eivät vielä kuulu pakoteregiiimin piiriin ja joiden katsotaan edistäneen ystävyys-, yhteistyö-, ja avunantosopimusten ratifiointia Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin separatistialueiden kanssa.

Neuvoston käsiteltäväksi on tuotu ehdotus em. henkilöpakoteregiiimin listauskriteerien laajentamisesta. Uusilla kriteereillä voidaan asettaa matkustuskieltoja ja kohdistaa varojen jäädytyksiä henkilöihin ja yhteisöihin, jotka ovat aktiivisesti tukeneet Venäjän hallituksen toimintaa tai hyötäneet Venäjän hallituksen toiminnasta tai toimivat taloudellisilla sektoreilla, jotka ovat tuottaneet merkittäviä tuloja Venäjän hallitukselle (oligarkit), ja näin osallistuneet Ukrainan epävakauttamiseen.

Neuvoston käsiteltäväksi on tuotu ehdotus Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta asetettujen rajoittavien toimenpiteiden (neuvoston päätös (2014/512/YUTP) ja asetus (EU) N:o 833/2014) laajentamisesta. Näitä ns. sektorikohtaisia talouspakotteita ehdotetaan laajennettavaksi seuraavasti:

Rahoitussektori

Pakotteita laajennetaan kohdistamalla rajoittavia toimenpiteitä neljään uuteen venäläiseen rahoituslaitokseen, listalla jo olevien viiden lisäksi. Tiettyjen arvopapereiden ja rahamarkkinavälineiden suoraa tai välillistä ostoa, myyntiä, sijoituspalveluiden tarjoamista tai liikkeeseenlaskussa avustamista taikka muuta käsittelyä rajoitetaan mainittujen pankkien osalta.

Venäjän valtionyhtiöiden uudet osakkeiden listaukset EU:n arvopaperipörsseissä kielletään. Lisäksi EU-toimijoita kielletään lainoittamasta kahdeksaa valtionyhtiötä, jotka toimivat avaruus-, puolustus-, autoteollisuus-, infrastruktuuri- ja laivanrakennussektoreilla, tai ostamasta niiden vakuuksia.

Uusilla pakotteilla rajoitetaan myös Venäjältä EU:n suuntaan tulevia rahoitusvirtoja tietyin ehdoin ja poikkeuksin. Kielletään uudet, yli 100 000 euron talletukset venäläisiltä tai Venäjällä asuvilta henkilöiltä tai venäläisiltä yhteisöiltä EU-alueen pankeissa. Rajoitus ei koske EU-kansalaisia tai henkilöitä, joilla on tilapäinen tai pysyvä oleskeluoikeus EU-jäsenvaltioissa, eikä sallittuun kaupankäyntiin liittyviä maksuja. Tällä pyritään rajoittamaan venäläisen eliitin toimintaa. Kielletään EU:n arvopaperikeskuksilta venäläisten asiakkaiden tilien ylläpito, jotta investoinnit EU:n arvopapereihin estetään. Lisäksi euromääräisten arvopapereiden myynti Venäjän kansalaisille ja vakinaisesti Venäjällä asuville henkilöille venäläisille yhteisöille kielletään.

Kaksikäyttötuotteet ja –muut tuotteet

Kielletään EU:n nykyisellä kaksikäyttötuotelistalla olevien tuotteiden ja -teknologian vienti, sekä niihin liittyvät palvelut, tekninen apu ja rahoitus. Kieltoon annetaan tietyt poikkeukset.

Kielletään muun muassa vienti monissa uusissa hyödykkeissä, jotka eivät nykyään ole kaksikäyttötuotteita. Kieltoon annetaan tietyt poikkeukset. Näitä uusia tuotteita, joilla on mahdollista kehittää Venäjän puolustus- ja turvallisuussektorin kyvykkyyttä tai ylipäätään tukea Venäjän taloutta, on ennakkotietojen mukaan erittäin laaja lista sisältäen muun muassa laivat, veneet ja niiden osat, elektroniikkaa, puolijohteiden valmistuslaitteita ja sensoritekniikkaa.

Asetetaan vientikielto tietyille sotilassektoriin kytkeytyneille tahoille. Vientikiellosta voi poiketa vain hätätapauksissa, mikä voi liittyä terveyteen tai ympäristöön.

Valvottuun kauppaan ja sen rahoittamiseen ja vakuuttamiseen liittyen tulee myös muuta sääntelyä.

Energiasektori

Kielletään tiettyjen öljynjalostukseen käytettävien tuotteiden ja teknologioiden sekä näitä koskevien palvelujen myynti, toimittaminen, siirto ja vienti Venäjälle.

Liikennesektori

Kielletään lentokoneiden, avaruusaluusten sekä niiden osien vienti. Kielto koskee myös edellisten vakuuttamista, uudelleenvakuuttamista ja ylläpitoa koskevia palveluita. Lisäksi kielletään teknisen avun ja muiden näihin liittyvien palvelujen tarjoaminen, kuten myös rahoitus ja rahoitusapu kiellon piirissä oleville tuotteille ja teknologioille.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/ITÄ-10, Saara Nikkinen, 0295350747
 UM/ITÄ-20, Joonas Heiskanen, 0295 350 535
 UM/KPO-20, Jukka Nikulainen, 0295 350 485
 UM/OIK-10, Mikael Ruotsi, 0295 350 826

EUTORI-tunnus

EU/2022/0214 , EU/2022/0215, EU/2022/0216 , EU/2022/0217 , EU/2022/0218 ,
 EU/2022/0219

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
